

JUNI 2024

En we noemen hem Jan

700 jaar geleden, om precies te zijn op 17 juni 1324, wordt in Breda Jan van Polanen geboren. Oké, we kunnen er een paar maanden naast zitten (want verschillende bronnen spreken elkaar tegen als het gaat om zijn geboortjaar), maar voor dit artikel is het wel aardig om een geboortedatum van 700 jaar geleden te hebben.

Hij is de zoon van Jan I van Polanen en Catharina van Brederode en komt uit het geslacht Van Wassenaer. Deze familie heeft meerdere zijtakken. Vader Jan volgt de takken Van Du(i)venvoorde van Polanen en Polanen.

Na de Hoekse en Kabeljauwse twisten, waarbij Jan II op het verkeerde paard heeft gewed, raakte hij zijn stamslot bij Monster kwijt en werd verbannen uit Holland. Ondanks deze misère was hij toch in staat om de heerlijkheid Breda te kopen van hertog Jan III van Brabant, waarbij zijn oom Willem van Du(i)venvoorde het vruchtgebruik kreeg. Logisch, want de koop was deels door hem gefinancierd.

In 1353 erft Jan II van Polanen het grootste deel van de vermogens en bezittingen van Willem van Du(i)venvoorde en ook het vruchtgebruik en wordt daarmee heer van Breda. Vandaar dat hij hier Jan I van Polanen Breda wordt genoemd. Met het geld laat Jan een grotere burcht bouwen en de stadsmuur, waarmee hertog Jan III van Brabant ooit was begonnen, vervolmaken.

Wanneer Jan I van Polanen Breda op 3 november 1378 in Breda overlijdt, volgt zijn zoon hem op. En we noemen hem Jan II van Polanen Breda. Door het huwelijk van zijn dochter Johanna met Engelbrecht I doen de Nassaus hun intrede in Nederland.

Juni is een echte feestmaand!

Want op 27 juni 1524 trouwde graaf Hendrik III van Nassau (41) met zijn derde vrouw: Mencia de Mendoza (15). Het huwelijk vond weliswaar 500 jaar geleden plaats in Spanje, maar het was wel onze Hendrik!

Hoe kwam hij nou in een tijd zonder internet aan deze Spaanse markiezin? Op 2 mei 1522 reisde Hendrik in het gevolg van keizer Karel V vanuit Brussel naar Mechelen en via Engeland naar Spanje. Hendrik was de raadsheer en opperkamerheer van de keizer, dus waar Karel was, was Hendrik ook.

In Spanje woonde Hendrik eerst in Valladolid, daarna in Pamplona en vervolgens in Burgos.

Nadat zijn tweede vrouw Claudia van Chalon was overleden en alleen ook maar alleen is, stond Hendrik open voor een nieuw huwelijk. Op de huwelijksmarkt verscheen het steenrijke markiezinnetje van Cenete, waarvoor ook de hertog van Alva belangstelling had. Helaas voor hem stak Karel V een stokje voor Alva's trouwplannen, omdat hij vreesde dat het Huis van Alva door het huwelijk te machtig zou worden. Hij tipte Hendrik en die besloot met Mencia te trouwen. Het grote leeftijdsverschil was voor hem geen probleem en aan de bruid werd niets gevraagd.

Zo werd op deze mooie zomerse donderdag in Burgos het huwelijk gesloten tussen Hendrik en Mencia. Pas in de herfst van 1529 zou Breda met dit echtpaar kennis kunnen maken.

Keizer Karel V

Een nieuwe bisschop

De Nassaus waren na Willem van Oranje alles behalve katholiek, maar het grootste deel van de Bredase bevolking was dat wel.

Nadat in 1853 de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland wordt hersteld, ontstaat het bisdom Breda. Na mgr. Van Hooijdonk en mgr. Van Genk werd op 15 juni 1874 de Amsterdammer Henricus van Beek door paus Pius IX benoemd tot derde bisschop van Breda. Van Beek heeft tijdens de tien jaar dat hij bisschop was het Bredase seminarie gesticht en schijnt een aimabel man te zijn geweest.

Als bisschop woonde hij 150 jaar geleden in het Bisschoppelijk Paleis aan de Veemarktstraat. In 1534 was dit het hofhuis van de schout van Breda Hendrik Montens, die als rentmeester en raadsman van graaf Hendrik III van Nassau het Mastbos liet aanleggen.

Data beginnerscursus al bekend!

De cursusleiders van onze partner Historisch Breda hebben in maart jl. de dertiende ronde van de cursus 'De historie van Breda voor beginners' met een groot aantal cursisten zeer succesvol afgesloten.

Voor de nieuwe ronde zijn de data inmiddels bekend. Op donderdagavond 13, 20 en 27 maart 2025 zal van 20.00u tot 22.00u de cursus weer plaatsvinden in de Waalse Kerk. Voor meer informatie en aanmelden kunt u terecht op: www.historischbreda.nl.

U kunt uzelf inschrijven voor deze cursus, maar met een speciale cadeaubon is het ook mogelijk om Bredase geschiedenis cadeau te geven. Alle informatie vindt u op de website en in de folders die op verschillende locaties in de stad verkrijgbaar zijn.

A poster for a course titled 'CURSUS DE HISTORIE VAN BREDA VOOR BEGINNERS'. It features a background image of a historical street scene with a church. Text on the poster includes: 'DE VEERTIENDE RONDE', 'CURSUS GEDURENDE 3 AVONDEN', 'DONDERDAG 13 MAART 2025', 'DONDERDAG 20 MAART 2025', 'DONDERDAG 27 MAART 2025', 'AANMELDEN MOGELIJK TOT 28 FEBRUARI 2025', 'VIA AANMELDINGSFORMULIER', 'EMAIL: INFO@HISTORISCHBREDA.NL', 'WEBSITE: WWW.HISTORISCHBREDA.NL', 'LOCATIE: WAALSE KERK BREDA', 'CURSUSGELD: € 55,00', and 'GEEF BREDASE GESCHIEDENIS CADEAU MET ONZE HB CADEAUBON!'. At the bottom, there is a red banner with the 'HISTORISCH BREDA' logo and logos for 'WAALSE KERK BREDA' and 'Waalse Kerk Breda'.

De lusten van Engelbrecht

Naast de vaste expositie 'De Nassaus van Breda - kasteel, stad en land' is tot en met 25 augustus 2024 de tentoonstelling 'De lusten van Engelbrecht' te bezoeken in het Stedelijk Museum Breda.

Bekijk het iconische drieluik 'De tuin der lusten' van Jheronimus Bosch door de ogen van hedendaagse kunstenaars. Van digitale paradijzen tot een gameachtige afdaling naar de hel, diverse kunstenaars brengen het meesterwerk op een nieuwe manier tot leven.

De originele "Tuin der lusten" hangt in het Prado in Madrid en is zeer waarschijnlijk in opdracht van Engelbrecht II van Nassau gemaakt.

Stichting Breda Nassaustad
www.bredanassaustad.nl